

Opinnäytesuunnitelma

Tuulia Jalava

Elokuvataiteen maisteriohjelma, Elokuva- ja televisiolavastus

07.03.2024

Opinnäytteen aihe:

Tilan sukupuolisuuden stereotyyptit elokuva- ja televisiolavastuksessa

Valvoja: Kaisa Mäkinen

Ohjaaja (t): Nina Maskulin, taiteellisen työn ohjaaja: ?

Opinnäytteen laajuus: 30 op (10 op taiteelliseen osioon + 20 op opinnäyte)

Opinnäytteen kieli: suomi.

Tutkimukselliset päämäärät

Tutkimuksellinen päämääräni on ymmärtää sukupuolistereotyyppioiden ja sukupuolen visuaalista ilmaisua lavastuksen kontekstissa käyttäen olemassa olevaa kirjallisuutta sukupuolesta, tilasta ja lavastuksesta. Paneudun aiheeseen myös noin viiden elokuva esimerkkien kautta, joista osa tulee olemaan elokuvia, jotka olen itse lavastanut. Näiden elokuvien valinta on vielä kesken, mutta todennäköisesti jatkan kandidaatin opinnäytetyössä aloittamaani työskentelyä Aki Kaurismäen Tulitikkutehtaan tytön ja oman kandidaattielokuvan Ruusukoto parissa. Olen aikaisemmin tutkinut näiden elokuvien tilaa arjen ilmaisun kautta ja koen sukupuolen olevan tähän liitettävä elementti. Toteutan myös taiteellisen osan, missä kirjallisuuden pohjalta tutkin sukupuolen ja tilan suhdetta tuottaen omaa visuaalista materiaalia, jota tulen myös käsittelemään yhtenä aineistona.

Taiteellisen osion kuvaus

Taiteellinen osio on visuaalinen kokoelma tutkimuksia tilasta, jotka toteutan 3D ohjelmalla Blender. Haluan pureutua tilan luomiseen sukupuolen stereotyyppiä harkiten ja rikkoen tuottamalla omaa visuaalista materiaalia jo olemassa olevien elokuvien tulkinnan lisäksi. Erityisesti haluan tuottaa omaa visuaalista taiteellista työtä, koska silloin pystyn pureutumaan ja rajaamaan aspekteja erityiseen käsittelyyn. Tähän taiteelliseen osioon liittyy myös kaunokirjallista tekstiä, jota tuotan tiloista, jotka luon. Koska aihe on hyvin tunnepohjainen ja subjektiivinen haluan korostaa tätä tunteen ja omakohtaisuuden elementtiä tunnepohjaisella kirjoittamisella. Kaunokirjallisen tekstin toivon avaavan myös lukijalle paremmin tunteet, jotka sukupuoleen ja henkilökohtaiseen tilaan liittyvät.

Rajauksia

Rajauksellinen elementti, joka tulee olemaan aiheen käsittelyssä voimakas, on värien merkityksen osittainen ulos rajaaminen. Haluaisin käsitellä tilaa pääasiallisesti materiaalien ja muotojen kautta. Itselläni on taipumus huomioida värejä ylikorostuneesti ja se oli todella huomattavaa kandidaatin opinnäytteessäni. Tämän vuoksi sanoitan osittaista rajausta jo tässä, etten vajoa vahingossa samaan kuoppaan uudestaan. Värit tuntuvat myös voimakkaasti oikotieltä sukupuoli viestinnässä. Minun tulee kuitenkin hyvin selkeästi sanoittaa tätä rajausta ja huomioida sen olemassaolo sekä mahdolliset haasteet, jotka tästä syntyvät omaan käsittelyyni.

Tulen keskittymään vain rakennettuun yksityiseen tilaan. Julkinen tila olisi todella kiinnostava tutkimuksen aihe. Se on kuitenkin myös laajempi ja haastavampi kuin yksityinen tila ja koen, että on merkityksellisempää saada aloitettua sukupuolen ilmaisua tilassa kohdasta, mistä se vyyhti lähtee helpommin aukeamaan. Samasta syystä rajausta tapahtuu myös rakennettuun tilaan. Luonto on elementti, joka on jollain tasolla ihmisen muokkauksen ulkopuolella. Ei tietenkään kokonaan, mutta rakennettu tila on täysin ihmisen muokkaama, jolloin siinä on enemmän viitteitä ihmisyydestä, kulttuurista ja yhteiskunnasta.

Sukupuoli on vain yhteiskunnallinen ja kulttuurinen röykkiö erilaisia sääntöjä, mielikuvia ja tapoja. Itse muunsukupuolisena se usein herättää suurta ihmetystä ja vieraantumisen tunnetta. Queer-näkökulma onkin elementti, mitä en pyri tekstissä peittämään vaan koska käsittelen aihetta hyvin henkilökohtaisesti, tulee se olemaan todennäköisesti hyvinkin korostunut. Henkilökohtaisuuden kautta ja aika, joka minulla on käytettävissä huomioon ottaen, lähestymiseni on länsimainen. Koska aikaisemmin kandidaatin opinnäytteessä tutkin arkista tilaa pohjoismaisessa elokuvaavastuksessa koen sukupuolen tähän lisäämisen vain seuraavana askeleena. Arkisella tilalla kyseisessä tekstissä tarkoitin elettyä, rakennettua tilaa ja käsittelin aihetta kahden elokuvan ja kirjallisuuden kautta. Nyt en kuitenkaan koe mielekkääksi rajata elokuvat vain pohjoismaisiin, vaan ennemmin laajemmin eurooppalaisiin. Queer näkökulma tulee olemaan läsnä myös elokuvaesimerkeissäni, koska jos se näkyy omassa käsittelyssäni, tulee sen mielestäni näkyä myös elokuvissa, joita käsittelen. Tarvitsen kuitenkin myös vastapainoksi, vertailukohdaksi, cis-hetero elokuvaa, minkä osittain jo kandidaatin opinnäytteessä käsittelemäni elokuvat täyttävät. Vain elokuvien lavastukseen keskittyen annan itselleni hieman suppeamman pohjan, jolloin käsittely ja valintojen teko on edes hieman hallittavampaa.

Metodiset valinnat

Pyrin löytämään vastauksia elokuva lavastuksen tilojen sukupuoli kerronnasta elokuva esimerkkien ja kirjallisuuden kautta. Näitä elementtejä tutkin myös oman taiteellisen työn kautta, johon yhdistän visuaalista itsetuotettua 3D kuvaa, sekä tunnepohjaista kaunokirjallista tekstiä.

Alkuperäinen ajatus haastattelututkimuksesta rajautui pois, kun huomasin haluavani hahmottaa paremmin ensin oman henkilökohtaisen suhtautumiseni lavastuksen käyttämiin sukupuolistereotypioihin ja niiden ilmentyminen elokuvaalavastuksessa. Tästä syystä lähestyn aiheitani jo tuotetun materiaalin ja oman taiteellisen työn pohjalta.

Aikataulun luonnos:

Helmikuu -24	Ohjaajan tapaaminen
Maaliskuu -24	Aineiston valinta, aineistosta kirjoittaminen ja sen perustelu
Huhtikuu -24	Kirjallisuuden lukeminen ja rajaaminen, Aineisto valittu
Toukokuu -24	Vapaa gradusta
Kesäkuu -24	Vapaa gradusta
Heinäkuu -24	Kirjallisuuden lukeminen, taiteellisen osan aloittelu
Elokuu -24	Taiteellisen osion tekemistä
Syyskuu -24	Taiteellisen osion viimeistelyä, kirjallisuuden lukemista
Lokakuu -24	Kirjoittaminen jatkuu
Marraskuu -24	
Joulukuu -24	Ensimmäinen luonnos valmis
Tammikuu -25	
Helmi -25	Tekstin hienosäätäminen
Maaliskuu -25	
Huhtikuu -25	Viimeinen oikolukeminen, palautus

Aikataulun värikartta:

	Materiaalin kerääminen, aineiston katselu
	Taiteellisen työn teko
	Aktiivinen tekstin tuottaminen
	Ei aktiivista työstämistä

